

Beslutningsforslag nr. B 9. Fremsat den 23. oktober 1990 af Tommy Dinesen (SF), Aage Frandsen (SF), Lilli Gyldenkilde (SF), Birgitte Husmark (SF), Ejner Larsen (SF), Jes Lunde (SF), Bjørn Poulsen (SF), Stillinger (SF), Ebba Strange (SF) og Jens Thoft (SF)

Forslag til folketingsbeslutning

om brugerbetaling for Arbejdstilsynets ydelser

Det pålægges regeringen at udarbejde lovforslag om betaling for ydelser, som udføres af Arbejdstilsynet på virksomheder m.v. efter følgende retningslinjer:

1. Udførelsen af Arbejdstilsynets opgaver betales af de virksomheder, institutioner og brancher, som forårsager arbejdsulykker, erhvervssygdomme, forgiftningstilfælde m.v., og i et sådant omfang, at Arbejdstilsynets virksomhed finansieres fuldt ud ved brugerbetaling.
2. Betalingen gradueres således, at virksomhedernes, institutionernes og branchernes takstbetaling for brug af Arbejdstilsynet sker efter, hvor belastende den pågældende virksomheds, institutions eller branches arbejdsulykker er opgjort efter Arbejdsskadestyrelsens opgørelser.
3. Lovforslaget fremsættes sådan, at brugerbetalingens ordning kan træde i kraft senest den 1. januar 1992.

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

Arbejdstilsynets rolle i arbejdsmiljøloven er af afgørende betydning for, at intentionerne i loven overholdes. Det ses bl.a. i lovens kapitel 1: Formål og område, § 1, hvor følgende er anført: »Ved loven tilstræbes at skabe 1) et sikkert og sundt arbejdsmiljø, der til enhver tid er i overensstemmelse med den tekniske og sociale udvikling i samfundet, samt 2) grundlag for,

at virksomhederne selv kan løse sikkerheds- og sundhedsspørgsmål med vejledning fra arbejdsmarkedets organisationer og vejledning og kontrol fra Arbejdstilsynet.« Derfor er det helt uantageligt, at Arbejdstilsynets budgetter beskæres år efter år med den afsmittende virkning, at der bliver færre og færre ansatte i Arbejdstilsynet, som det bl.a. kan ses af arbejdsministerens egne tal (oplyst i et samråd i Folketingets Arbejdsmarkedsudvalg). Tendensen er meget tydelig:

	82	83	84	85	86	87	88	89	90
Årsværk	800	876	891	858	844	860	858	825	819

Det skal tilføjes, at regeringen tiltrådte i 1982. Og hvis tendensen til færre ansatte i Arbejdstilsynet fortsætter, vil der ikke være ret mange ansatte tilbage i år 2000.

Arbejdsmiljøområdet er inde i en eksplosiv udvikling. Der forskes mere, og flere og flere på arbejdspladserne bliver mere bevidst om de daglige påvirkninger, man udsættes for ved arbejde med farlige og skadelige stoffer, og om stoffernes indvirkning på den enkeltes helbred. Det er vel også en af hovedårsagerne til, at flere og flere opnår arbejdsmiljøbetingede skadeserstatninger. Ofte bliver netop et bedre arbejdsmiljø fremhævet som den forebyggende foranstaltning, der vil kunne give de bedste resultater, hvis der satses herpå. SF mener, at regeringen mangler viljen til en alvorlig indsats. Dette kan bl.a. konstateres ved, at SF de sidste 5-6 år er blevet nedstemt i Folketinget, når partiet på finansloven har stillet forslag om at afsætte flere midler til Arbejdstilsynet. I det hele taget har de skiftende borgerlige regeringer siden 1982 kun stillet ét eneste lovforslag inden for arbejdsmiljøområdet, nemlig forslag om ledelsesansvar for arbejdsmiljøulykker, et forslag, der var et resultat af sagen om Sønderborg Yachtværft.

Et dagsordensforslag fra SF i sidste folketingssamling, der gik ud på at samle det såkaldte ydre og indre

miljø, forstået således at virksomhederne kunne få samtlige undersøgelser af både arbejdsmiljøet og uledninger fra virksomhederne behandlet på ét sted. Sådan er det ikke i dag, hvor både Arbejdstilsynet og amtskommunerne skal godkende og behandle ansøgninger fra virksomhederne særskilt, selv om det ofte er sagsbehandlere, der har samme uddannelse og beslægtet arbejde, men i to forskellige instanser; men dagsordensforslaget fik alene SF's stemmer. Der er så senere udfærdiget en »samarbejdsaftale« amterne og Arbejdstilsynet imellem. Fremtiden vil så vise, om den bliver til gavn for de ansatte på virksomhederne. Det er jo derfor, arbejdsmiljøloven blev vedtaget for 16 år siden.

På grund af de borgerliges politik kan SF altså konstatere, at Arbejdstilsynet beskæres, selv om alle ved, at meningen med arbejdsmiljøloven var at forebygge. Udgifterne på området er beregnet til at koste det danske samfund 28 mia. kr. om året i tabte arbejdsdage, ulykker, medicin, hospitalsophold, varige men, i nogle tilfælde med døden til følge. Det kan bl.a. ses i de mange asbestsager, der er dukket op.

Regeringens krav er, at den offentlige sektor skal mindkes uanset konsekvenserne og prisen herfor. Det er almindeligt anerkendt, at »forurenere betaler«, et synspunkt, som SF altid har stået for. Derfor

mener SF, at tiden er inde til at indføre fuld brugerbetaling for virksomhederne til gavn for de ansattes helbred og til nedsættelse af de store udgifter, som et dårligt arbejdsmiljø medfører. Her tænkes naturligvis også på de ansattes familier, som også udsættes for store problemer i forbindelse med arbejdsbetingede sygdomme og skader.

I den forbindelse skal det fra SF's side erkendes, at mange virksomheder allerede har udført et stort arbejde med større investeringer til bedre sikkerhedsuddannelser, udsugning osv. for at forbedre arbejdsmiljøet. Det er SF's opfattelse, at Arbejdstilsynets rolle på arbejdsmiljøområdet skal forstærkes, og at Arbejdstilsynet skal have mulighed for at leve op til det, arbejdsmiljøloven foreskriver. Men der findes mange eksempler på, at dette ikke kan lade sig gøre. F.eks. har SiD's advokat Bjørst påvist store mangler i efterforskningen af dødsulykker i Holstebroområdet, hvilket bl.a. skyldes, at Arbejdstilsynet mangler personale.

SF foreslår, at der betales fuld pris for tilsyn og ekspertise på en virksomhed, og denne pris skal dække Arbejdstilsynets fremtidige udgifter, herunder kontorhold, rejser, kurser m.v.

Det er i dag med stor sikkerhed kendt, hvilke virksomheder/brancher der belaster de ansatte mest. Derfor vil det være helt naturligt at få synderne til at betale en højere timebetaling end de virksomheder, der vitterlig har investeret i et bedre arbejdsmiljø – en model, der oven i købet friholder de »gode« virksomheder/brancher for nogle udgifter, som de har haft ved at vise den rigtige vej.

Systemet med gradueret betaling er kendt andre steder, bl.a. i Tyskland og Canada, og skal efter sigende have haft en præventiv virkning, især da muligheden for at slippe billigere på et senere tidspunkt – når forholdene er blevet bedre – har vist sig at være til stede. Betaling for ydelser udført af Arbejdstilsynet er jo ikke en ny foreteelse. F.eks. betales der for tilsyn med elevatorer, dampkedler og trykbeholdere m.v.

Til belysning af, hvor meget et brugerbetalt Arbejdstilsyn vil koste, skal det anføres, at der er ca. 2½ mio. ansatte på samtlige danske arbejdspladser, og at Arbejdstilsynets udgifter på finansloven 1991 er sat til ca. 100 mio. kr.

Bemærkninger til beslutningsforslagets enkelte punkter

1. SF ønsker flere penge til Arbejdstilsynet. Og eftersom budgettet er på ca. 240 mio. kr. om året, hvoraf de ca. 140 mio. i forvejen kommer ind ved brugerbetaling, vil virksomhedernes/institutionernes/branchernes udgifter blive ca. 60 kr. pr. ansat om året. Det skulle give en indtægt på ca. 20 mio. kr. mere om året til Arbejdstilsynets drift. Det forudsættes herved, at de indtægter, som fremkommer ved Arbejdstilsynets nuværende aktiviteter, forbliver i Arbejdstilsynets budgetter.

2. Der føres jo statistik i Arbejdsskadestyrelsen, som helt klart viser, hvilke brancher, fag og virksomheder der har den laveste og den højeste arbejdsulykkesfrekvens. Tallene er fra 1985 og har ikke ændret sig væsentligt siden. Når der ikke er nyere statistik, skyldes det ressourcemangel i Arbejdsskadestyrelsen.